

LXXXIV

SEJM WALNY WARSZAWSKI 1581 R.

WSTĘP

Sejm ten zwołany został w październiku 1580 r., sejmiki odbyły się w grudniu. Sam sejm obradował od 22 stycznia do 8 marca 1581 r.¹ Marszałkiem był Stanisław Przyjemski herbu Rawicz, późniejszy marszałek wielki koronny; kierował izbą poselską sprawnie. Obrady tego sejmiku znane są nam z zachowanych diariuszy². Senatorowie wypowiadali się za kontynuowaniem wojny i dalszymi poborami na wojsko, posłowie jednak nie kwapili się z poparciem podatkowym; sukcesy króla nie jednały mu szlachty, która była za skróceniem wojny i poświęceniem większej wagi sprawom wewnętrznym. Przyjęto poselstwo od Iwana Groźnego³. Poświęcono sporo czasu sądownictwu, dokonano też z inicjatywy monarszej wielu nobilitacji plebejuszy, zasłużonych w kampanii wojennej⁴.

Z dorobku tego sejmiku w niniejszym wydawnictwie uwzględniamy:

I. *Konstytucje sejmiku walnego warszawskiego roku Bożego 1581*⁵.

II. *Uniwersał poborowy roku Bożego 1581*⁶.

III. *Reformatio a Regia Maiestate serenissimae Reginae Annae in Ducatu Masoviae facta*⁷.

¹ W. Konopczyński, *Chronologia*, s. 142.

² Por.: *Sprawy wojenne króla Stefana Batorego. Diariusze, relacje, listy i akta z lat 1576-1586*. Zebrał i wydał x. Ignacy Polkowski, *Acta historica res gestas Poloniae illustrantia*, t. XI, Cracoviae 1887, s. 283-339; *Akta sejmiku walnego warszawskiego in anno 1581 ad 22 Januarii naznaczonego* (na podstawie: ms B. Dzik. XXIV A 23, oraz B. Jagiell. ms 3705). Fragment tego diariusza drukował Michał Kojalowicz: *Dniownik pośledniego pochodu Stefana Batoria na Rossiję*, Petersburg 1867. Por. też: *Teki A. Pawińskiego*, t. VI, *Diariusze sejmowe*, cz. I, Warszawa 1900, s. 1-96. Nie jest to jednak diariusz sensu stricto, lecz dodatki w postaci listów i dokumentów związanych z sejmem 1581 r.

³ Pełny tekst listu Iwana por.: *Sprawy wojenne*, s. 286-288.

⁴ Były to nobilitacje: Mikołaja Zithen (Nicolaus a Ziten, Zithen, Zinthen), mieszczanina z Parnawy; Andrzeja Zabój a Hanowieckiego z Halicza; Stefana Maszalskiego z Połocka; Jana Niemstyna Sienickiego z Mińska Mazowieckiego; Jakuba Uściańskiego, „philosophiae et medicinae doktora” z Przemyśla; Stanisława Brzeźnickiego ze Stężycy, który za swe zasługi otrzymał nazwisko: Wielkołucki. Por. A. Pawiński (wyd.), *Akta Metryki Koronnej co ważniejsze z czasów Stefana Batorego 1576-1586. Źródła dziejowe*, t. XI, Warszawa 1882, s. 167-169, 172-179, 184-188.

⁵ *VL*, t. II, s. 1012-1024. *Druk urzędowy* por.: M. Cytowska, *Bibliografia druków urzędowych XVI wieku*. Wrocław 1966, nr 109 i 110, s. 94.

⁶ *VL*, t. II, s. 1024-1039.

⁷ *MK*, t. 123 f. 811; przedruk za: *Akta Metryki Koronnej*, s. 188-195.